

Załącznik nr 2 – Tezy III Konkursu Wiedzy o Rosji (Język - Kultura – Historia - Realia) oraz sugerowana literatura

Język rosyjski

1. Czasownik. Funkcja gramatyczna miękkiego znaku. Czasowniki dokonane i niedokonane. Postaci czasowników. Tworzenie postaci czasownika. Nieregularne formy tworzenia postaci czasowników. Cechy postaci czasownika, tworzenie par czasowników dokonanych i niedokonanych. Czasowniki występujące tylko w jednej postaci.
2. Pierwsza koniugacja czasownika. Odmiana czasowników pierwszej koniugacji w czasie teraźniejszym. Użycie czasowników w 2 osobie liczby mnogiej w zwrotach grzecznościowych. Pisownia znaku miękkiego w 2 osobie liczby pojedynczej (funkcja gramatyczna miękkiego znaku).
3. Druga koniugacja czasowników. Odmiana czasowników drugiej koniugacji w czasie teraźniejszym. Wymiana spółgłosek w temacie czasownika.
4. Czas przyszły prosty. Odmiana czasowników w czasie przyszłym prostym. Czasowniki nieregularne.
5. Czas przeszły. Tworzenie czasu przeszłego, odmiana czasowników w czasie przeszłym, czasowniki tworzące formy czasu przeszłego w sposób szczególny typu: *есть, идти, найти*. Pisownia znaku twardego. Szczególne tworzenie czasu przeszłego typu: *нести, мокнуть, крикнуть, умереть*.
6. Czasowniki zwrotne – odmiana czasowników zwrotnych w czasie teraźniejszym, przyszłym i przeszłym. Rosyjskie i polskie czasowniki zwrotne.
7. Czasowniki ruchu z przedrostkami (oznaczające ruch w jednym kierunku, ruch powtarzający się regularnie, ruch w różnych kierunkach, wskazujące na czynność długotrwałą, krótkotrwałą, w dalekiej przyszłości).
8. Przyimki używane z czasownikami ruchu. Użycie przysłówków miejsca i kierunku z czasownikami.
9. Różnice w rzędzie niektórych czasowników rosyjskich i polskich.
10. Użycie trybu oznajmującego, rozkazującego, przypuszczającego. Tworzenie form trybu oznajmującego, rozkazującego, przypuszczającego. Tworzenie form trybu rozkazującego przez dodanie słów: *нужно (нужай), давай (давайте)*. Formy 2 osoby liczby mnogiej trybu rozkazującego w zwrotach grzecznościowych.
11. Użycie czasownika *идти* w znaczeniu przenośnym z rzeczownikami: *дождь, фильм* itp.
12. Rzeczownik (rzeczowniki żywotne i nieżywotne,) rodzaj rzeczowników. Rzeczowniki rosyjskie i polskie różniące się rodzajem. Liczba rzeczowników. Rzeczowniki występujące tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej.
13. Odmiana rzeczowników deklinacji pierwszej (rzeczowniki na : *-а, -я, -ия*, rzeczowniki z tematem na *к, з, х, ч, ж, ш, ц*, rzeczowniki na *-ья*).
14. Deklinacja druga. Odmiana rzeczowników rodzaju męskiego (rzeczowniki na *-в, -ь*, rzeczowniki z tematem na *к, з, х, ч, ж, ш, ц*).

15. Deklinacja trzecia – rodzaj żeński. Odmiana rzeczowników na spółgłoskę miękką oraz na *ч, ж, ш, щ* z miękkim znakiem.
16. Odmiana rzeczowników rodzaju nijakiego na *-мя*.
17. Przymiotnik - końcówki rodzajowe przymiotników, odmiana przymiotników twardotematowych. Rozróżnienie przymiotników jakościowych względnych i dzierżawczych.
18. Odmiana przymiotników miękkotematowych, związek zgody rzeczowników z przymiotnikami. Odmiana przymiotników z tematem na *к, з, х, ж, ш, щ, ч*.
19. Stopień wyższy przymiotników (tworzenie złożonej formy stopnia wyższego, tworzenie formy prostej stopnia wyższego, formy nieregularne). Użycie w zdaniu nieodmiennej formy stopnia wyższego w funkcji orzeczenia.
20. Stopień najwyższy przymiotników (tworzenie złożonej formy stopnia wyższego, tworzenie formy prostej stopnia wyższego, formy nieregularne).
21. Krótka forma przymiotników, rodzaj i liczba krótkiej formy przymiotników, zastosowanie krótkiej formy przymiotników. Przymiotniki dzierżawcze-pytania i odmiana (funkcja gramatyczna miękkiego znaku).
22. Przymiotnikowa odmiana rzeczowników.
23. Przysłówki – kategorie znaczeniowe przysłówek, tworzenie przysłówek.
24. Liczebnik - liczebniki główne i ich odmiana. Liczebniki porządkowe i ich odmiana – Liczebniki zbiorowe. Określanie godziny w języku rosyjskim.
25. Zaimek – liczba i rodzaj zaimków osobowych i ich odmiana. Użycie zaimka *вы* w formach grzecznościowych – elementy etykiety mownej. Zaimki dzierżawcze i ich odmiana. Zaimki wskazujące, zaimki pytające, zaimki przeczące.
26. Wyrażanie wzajemności w języku rosyjskim – zaimek *себя*, wyrażenie *друг друга*, czasowniki zwrotne.
27. Imiesłowy przymiotnikowe – czynny czasu teraźniejszego, czynny czasu przeszłego, bierny czasu teraźniejszego, bierny czasu przeszłego. Krótkie formy imiesłowu przymiotnikowego biernego czasu przeszłego.
28. Imiesłowy przysłówkowe – współczesne i uprzednie.

Rosjoznawstwo

1. Symbole Federacji Rosyjskiej – hymn, flaga, godło.
2. Geografia Rosji- granice państwa, największe rzeki, góry, jeziora, wyspy.
3. Historia Rosji – dynastie rosyjskie, momenty zwrotne historii Rosji i związane z nimi postaci.
4. Moskwa – stolica Federacji Rosyjskiej.
5. Święta religijne i państwowe oraz związane z nimi obyczaje.
6. Tradycyjne rosyjskie rzemiosła i pamiątki.
7. Religia w Rosji – najważniejsze centra kultu, świątynie, najważniejsi święci.

8. System polityczny i administracyjny dzisiejszej Rosji: system federacyjny, konstytucja, władze państwowe, osoby pełniące główne funkcje państwowe, siedziby władz, status Moskwy i Petersburga.
9. Tradycyjna kuchnia rosyjska – dania, napoje i związane z nimi obyczaje.
10. Architektura rosyjska – najbardziej rozpoznawalne zabytki architektury. Style w architekturze rosyjskiej.
11. Muzyka rosyjska. Wielcy kompozytorzy rosyjscy XIX i XX wieku. Muzyka estradowa i rockowa w Rosji (najważniejsi przedstawiciele).
12. Teatr rosyjski – rozwój sztuki teatralnej na przełomie XIX i XX wieku, twórcy głównych nurtów, główne sceny rosyjskie.
13. Malarstwo rosyjskie. Najśłynniejsze muzea rosyjskie.
14. Film rosyjski – filmy, które przeszły do historii kina i ich twórcy.

Sugerowana literatura:

Dziewanowska D., *Грамматика без проблем*, Warszawa 2005.

Kowalska N., Samek D., *Praktyczna gramatyka języka rosyjskiego*, Inowrocław 2004.

Telepnev A., Ziomek M., *Влюбиться в Россию*, Wydawnictwo Szkolne PWN 2011.

Marakunas A., *Важнейшие объекты и центры культуры и искусства в России*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2004.

Józefiak S., *Realia w Rosji. Wybór tekstów z ćwiczeniami dla studentów filologii rosyjskiej i słowiańskiej*, Kraków 2006.

Вьюнов Ю., Данеска И., Стародубцев В., *Россия: Страна и люди, Хрестоматия для поляков, изучающих русский язык, историю и культуру России*, Ополе 2004.